

TEMEL MAĞARACILIK

Mağaracılığa Dair

Mağaralar her zaman insanları etkilemiştir, mağaraların bu sırrının nedeni kapalı, korkutucu olması ve birçok eşsiz güzelliği içinde saklamasıdır. Bir mağara araştırmacısı ışığının yardımıyla, onu neyin beklediğini bilmeden dar geçitlerde sürünerek ilerler. Belki ilerde bir yeraltı nehri, sessiz bir göl veya derin bir çukur bekler onu. Belki de içinde, damlayan suların oluşturduğu sarkıt ve dikitlerle dolu bir odayla veya insanın yaptığının en iyisine rakip olan, doğa adını verdiğimiz heykeltıraş tarafından süslenmiş çok geniş bir salonla karşı karşıya gelir.

Bazı mağaralarda insanın gerçekle ilişkisi kesilebilir, çünkü ışıkları kapattığınız zaman duyularınıza etki eden hiçbir şey yoktur. Mutlak karanlıktasınızdır. Ses yoktur, hava hareketi yoktur. Vakit geçtikçe vücudunuz sizin vücudunuz olmaktan çıkar. Bazı mağaralarda ise sessizlik damlayan suların, çağlayan nehirlerin sesleriyle kesilmiştir. Hava hareketinden dolayı oluşan rüzgarın sesini ya da mağaraları evleri olarak kullanan yarasaların tiz seslerini duyabilirsiniz.

Mağaracılık Nedir?

Mağaracılık, insanların barınma, korunma, saklama gibi ihtiyaçlarının dışında sportif ya da bilimsel amaçla mağaraları araştırması ve mağaralara girmesidir. İnsanlık tarihindeki birçok olayda olduğu gibi mağaracılığın başlaması ve gelişmesi de insanın keşfetme isteği ile gerçekleşmiştir. Merak eden insan, doğanın gizlendiği yerde ne olduğunu bulmak için mağaraya girip karanlığı aydınlatılabildiği yere kadar ilerlemiştir. Merak duygusu ve keşif isteğinin peşi sıra amatör bir şekilde başlayan mağaracılık aradan geçen yıllar içinde hem sportif hem de bilimsel anlamda profesyonel olarak yapılır hale gelmiştir.

“Speleoloji” olarak adlandırılan mağara bilimi, mağara ve mağara oluşumlarının nasıl ve ne zaman oluştuklarını, mağara ekosistemini ve mağaraları da kapsayan su sistemlerini inceler. Jeoloji ve hidrojeolojinin konu alanı olan mağaralar araştırmacılara, yaşadığımız dünyayla ilgili tarih öncesi döneme ait çok önemli bilgiler sağlar. İlk insanların mağaralarda yaşamış olması ve insanların uzun yıllar boyunca mağaraları çeşitli amaçlarla kullanması, mağaraları arkeolojik açıdan önemli mekanlar haline getirmiştir. Mağaralar kendi ekosistemleri dahilinde, birçoğuna mağara dışında rastlanmayan geniş bir canlı çeşitliğine ev sahipliği yapmaktadır.

Tüm bu nedenlerden dolayı birçok bilim adamı bilgiye ulaşmak için mağaraya girmiş ve girmektedir. Bilimsel amacın dışında mağaraların gizemi de genç yaşlı birçok insanı kendisine çekmektedir. Mağaraya girecek kişinin amacı ne olursa olsun, mağara içindeki engelleri aşip daha ileriye gidebilmesi için teknik, bilgi ve beceriye sahip olması gerekir. Mağarada ilerleyebilmek için gereken teknik, bilgi ve beceri sportif amaçlı mağaracılığın temelini oluşturmaktadır.

Güvenli Mağaracılık

Mağaralar doğası gereği, mağaracı için birçok risk barındırmaktadır. Mağara ortamının karanlık ve zeminin engebeli olması kaza olasılığını artırmaktadır. Mağara içinde geçen sürenin artmasıyla birlikte yorgunluk, üşüme, dikkatsizlik gibi unsurlar da güvenliği tehdit etmeye başlar.

Mağara içinde, düşme, çarpma, bilek burkulması gibi ilk akla gelecek kazaların yanı sıra kaybolma, ısı kaybı nedeniyle hipodermi, ışık kaynağının bitmesi neticesinde karanlıkta kalma, tükenme gibi istenmeyen durumlarla da karşılaşılması söz konusudur. Bu olumsuz durumlardan herhangi birisiyle karşılaşan mağaracının durumunun daha kötüye gitmeyecek şekilde korunarak mağara dışına çıkarılması mağaranın yapısına, kaza yerinin mağara ağzına uzaklığına ve mağara içindeki ekibin tecrübesine bağlı olarak saatlerce ve bazen günlerce sürebilmektedir. Dolayısıyla kaza sonrası yapılacaklardan ziyade olası bir kazanın nasıl önleneceği üzerinde odaklanmak daha önemlidir.

Güvenlik İçin Dikkat Edilmesi Gerekenler

Mağaracılığın sadece mağara içindeki etkinliklerden ibaret olmayıp öncesi ve sonrasının da olduğu düşünülürse alınacak önlemlerin kapsamının da biraz daha genişletilmesi gerekliliği ortaya çıkar.

Mağara içinde ve mağara dışında maksimum güvenliğin sağlanması ve aynı zamanda olası bir kaza durumunda gerekli müdahalenin zamanında yapılmasının sağlanması için mağaracılık sporuyla uğraşırken yapılması ve yapılmaması gerekenleri şu şekilde sıralayabiliriz;

- Mağaraya asla yalnız girmeyin. En güvenlisi dört veya daha fazla kişilik ekiplerdir.
- Her faaliyetten önce birisine, nereye gittiğinizi ve ne zaman dönmeyi düşündüğünüzü bildirin.
- Bazı mağaralar kişisel arazilerde olduğu için girmeden önce izin almak gerekmektedir. Ayrıca kaymakamlığa, jandarmaya ve orman müdürlüklerine amaç belirten bir yazı yazarak nerede bulunduğunuzu haber vermeniz gerekmektedir.
- Acil durumlara hazırlıklı olun. En az bir ilk yardım seti taşıyın ve ilk yardımın ilkelerini öğrenin.
- Her kullanımdan önce malzemenizi kontrol edin.
- Her zaman üç ışık kaynağı taşıyın. Her ışık kaynağı için yedek parça ve yedek pil bulundurun.
- Fiziksel limitlerinizi bilin. Eğer ekipte ilk yorulan siz olduysanız, söylemekten çekinmeyin.
- Gideceğiniz mağara ve bölgesi hakkında daha önce giden gruplardan bilgi alın.
- Nerde durduğunuza ve nereye bastığınızı dikkat edin. Yeraltındayken ve mağaraya giderken her zaman uyanık olun ve bastığınız yere dikkat ederek ilerleyin.
- Yüksek yerlerden atlamayın.
- Uzanacağınız veya basacağınız yerin sağlamlığından emin olun.
- Mağara suyunu içmeyin.
- Doğru teknikleri öğrenin. Eğer güvenli bir yol bulamadıysanız, daha çok tecrübesi olan birine sorun.
- Mağaralar karmaşık yapılara sahiptir. Mağara içinde kaybolmamak için ilerlediğiniz yönü aklınızda tutun. Gerekli yerlere işaretler koyarak geri dönüşte yanlış yola sapmanızı engelleyin.
- Her zaman bilinçli ve güvenli olun. Kendi güvenliğiniz ve ekibin güvenliği buna bağlıdır.
- Her zaman riski minimize etmeye çalışın.

Mağara Koruma

Mağaralar çok uzun yıllar boyunca oluşmuş eşsiz ve narin çevrelerdir. Doğanın insanlardan gizlediği bu bakir alanlar insanın mağaraları keşfetmeye başlamasıyla tehdit altına girmiştir. Bilinçsiz bir mağaracının kırdığı bir kalsit oluşumunun yenilenmesi için düşünüldüğünden çok

fazla zaman geçmesi gerekmektedir. Mağarada korunması gereken sadece oluşumlar değildir. Mağaraların sahip oldukları ekosistemin korunması için de bilinçli ve dikkatli olunması gerekir.

Mağaraların korunmasının sağlanması için;

- Oluşumları incelerken veya fotoğraflarken kırılmamaları ve zarar görmemeleri için daha çok özen gösterin.
- Her zaman doğal emniyet kullanmaya çalışın, eski boltlar var ve kullanılabiliriyorsa yeni bolt çakmayın.
- Özellikle yaz ve kış aylarında yarasaları rahatsız etmeyin. Fazla gürültü yapmayın veya ışığınızı yarasalara çevirmeyin.
- Asla karpit tozlarını mağarada bırakmayın.
- Çöpleri yere düşürmeyin, atmayın.
- Arkeolojik veya tarihi önem taşıyan şeylere dokunmayın.
- Kullanılmış yolları tercih edin, yeni ayak izleri bırakmayın.
- Yeni eğitim almış kişileri az koruma gerektiren mağaralara götürün.
- Asla yarasaların fotoğraflarını onları rahatsız edecek şekilde çekmeyin.
- Grupların küçük tutulması ve yetkin bir lider tarafından yönetilmesi konusunda özenli olun.
- İyi bir örnek olduğunuza emin olun.
- Güzel şeyleri kaydedin.